

Flevolandse (water)opgaves

De Flevolandse opgaves voor de openstelling Fysieke Maatregelen Water zijn in volgorde van prioriteit (van hoog naar laag):

I Verbetering van de bodemkwaliteit

Belangrijke basisvoorwaarden voor een duurzame landbouw voor de lange termijn zijn een goed functionerende bodem (structuur, vruchtbaarheid en bodemgezondheid) die in staat is om water en voedingsstoffen op maat te leveren en kan bijdragen aan de weerbaarheid van gewassen. Tegelijkertijd ontstaat hiermee ruimte voor waterberging en verbetert de waterkwaliteit in het oppervlakte- (en grond-)water door geringere af- en uitspoeling, hetgeen een stimulerend effect heeft op de biodiversiteit. De aanpak voor een beter watersysteem en waterkwaliteit via de bodem is een belangrijk instrument in het Flevolandse waterbeleid en de opgaven die daaruit voortvloeien. Deze zijn daarom ook sturend binnen het Actieplan Bodem en Water Flevoland.

Uit een aantal recente onderzoeken over de kwaliteit van de bodem in Flevoland blijkt dat de bodemstructuur (waaronder bodemverdichting en bodemleven) een belangrijk sturende factor is. In Flevoland is vrijwel het gehele areaal matig tot sterk gevoelig voor bodemverdichting. In Flevoland is meer dan de helft van de landbouwbodems verdicht in de ondergrond. Veel Flevolandse ondernemers rapporten dan ook dat zij steeds meer PK's nodig hebben om hetzelfde land te ploegen. Dit met alle negatieve bijbehorende effecten voor zowel opbrengst, bewerkbaarheid, afspoeling en reductie van het waterbergend vermogen. Het voorkomen van verslechtering van de bodemstructuur en bodemverdichting is vele malen beter dan herstellen. Dit betekent winst voor de agrariërs, de landbouwsector én het bodem- en watersysteem.

Daarnaast neemt in grote delen van de provincie het organisch stof gehalte eerder toe dan af. In andere delen is het niveau te laag. In alle gevallen is de ondernemer gebaat bij een hoge kwaliteit van de organische stof en daarmee een verbetering van de bodemstructuur en -kwaliteit. En niet alleen de ondernemer: ook het waterbeheer. Kwalitatief hoogwaardige organische stof verhoogt het retentievermogen van de bodem voor water, voedingsstoffen en gewasbeschermingsmiddelen en draagt daarmee bij aan de conservering van water en aan een betere waterkwaliteit.

II Verbetering van de waterkwaliteit door vermindering van de emissies van gewasbeschermingsmiddelen

In de provincie Flevoland ligt de grote waterkwaliteitsopgave bij de normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen(residuen). Ondanks verbeteringen vormen de gewasbeschermingsmiddelen een hardnekkig probleem zoals ook opgenomen in het Waterbeheerplan 2016-2020. Fysieke investeringen die o.a. de hoeveelheid noodzakelijke middelen beperken en andere vormen van onkruidbestrijding die de emissie beperken kunnen hierbij aan bijdragen. Daarnaast draagt, zoals hierboven al beschreven, een goede bodemkwaliteit bij aan beperking van uit- en afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en de weerbaarheid van de bodem en gewassen.

III Waterbesparing in de teelt, mogelijkwerwijs in combinatie met beperking van de bodemdaling

De waterbeschikbaarheid in de bodem bepaalt de groei in drogere tijden. De mogelijkheden om te beregenen worden door de klimaatveranderingen steeds beperkter. Daarnaast kent op een aantal locaties in Flevoland het oppervlaktewater geen optimaal dan wel een te hoog zoutgehalte of is er gewoon niet voldoende geschikt water beschikbaar voor de productie. Slim omgaan daarmee is noodzakelijk om de onnodige watervraag terug te dringen of om water slimmer vast te houden.

Tevens kunnen mogelijkwerwijs bepaalde peilgestuurde drainages naast beter vasthouden van water bijdragen aan beperken van de bodemdaling en ook beter omgaan met de effecten van bodemdaling op de waterhuishouding op en in het perceel. Op diverse plaatsen in Flevoland vindt namelijk bodemdaling plaats vindt door oxidatie van veenlagen die op verschillende dieptes onder een zand of kleidek.

IV Verbetering van de waterkwaliteit door vermindering van de emissies van meststoffen.

Er is op dit moment nauwelijks een probleem met de Europese Nitraatrichtlijn. Binnen de provincie Flevoland voldoet het oppervlaktewatersysteem nagenoeg geheel en voldoen de gehalten voor nutriënten en nitraat in het grondwater.

Er is echter wel een licht stijgende lijn te zien in het aantal nutriënten in het water. Het is dus niet direct de meest urgente waterkwaliteitsopgave binnen Flevoland, maar een beperking of verbetering van de bemesting is wel wenselijk. Dit draagt namelijk zowel bij aan de waterkwaliteit als aan het sluiten van de kringlopen. Daarnaast draagt, zoals hierboven al beschreven, een goede bodemkwaliteit bij aan beperking van uit- en afspoeling van bemestingsstoffen.